

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pe un an 24 coroane.
Pe șase luni 12 cor. — Pe trei luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze
Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.
Correspondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Un șir cu litere mărunte pentru întâia oară 30 fil,
pentru a doua și a treia oară câte 20 fil.
Pentru inserate mai mari după învoială.

Psihoza războiului

De când cu războiul, care a iritat și a mahnit atâtea vieți, fără deosebire de vârstă și sex, auzim și citim expresiunea de *psihoză a războiului*.

Vorba înseamnă: *turburare nervoasă*, produsă în organismul unui om pe urma războiului.

Psihoza războiului se manifestă atât la om, cât și la *popoare* întregi, și anume: în formă de ură nesăbuită, în orbire neexplicabilă, în egoism exagerat, în bănueli și ocări neînfrânate. Toate acestea se pot cuprinde în expresiunea: *psihoză a războiului*.

«Boala» aceasta preocupă în toată serioșitatea pe mulți psihiatri.

Un medic german a scris o carte despre *Psychopathia gallica*. Alt medic a încercat să constate o predispoziție epileptică la poporul italian. Al treilea este de părere, că poporul francez nu se mai poate considera de responsabil în faptele sale, și că suferă de cele mai bizare deprinderi. *Acelaș lucru îl susține un medic francez, firește, despre — germani.*

În fața acestor rătăcirii ale științei doctoricești, medicul elvețian Dr. Hinrichsen, agregat de psihiatrie, a publicat în orașul Bâle o monografie: *Psihoza războiului la popoarele beligerante*.

Medicul elvețian încearcă a da aparițiilor, de care vorbim, o explicație logică și cumpătată. În mersul gândirii sale este obiectiv și convingător. Știe scoate la iveală partea de căpetenie a lucrului, limpezind chestiunea pe înțelesul celor mulți.

Este mare deosebire, zice monografia dela Bâle, între *psihoza individului* și *psihoza popoarelor*.

Omul psihotic nu-i altceva, decât un smintit, un bolnav de creeri. Un popor însă, în întregime sa, evident că nu poate fi alcătuit din smintiți. Cum se face așadar, de popoare întregi produc impresia, că nu sânt în toată firea?

Războiul de astăzi nu mai este o afacere a guvernelor și a armatelor, ci este afacerea *tuturora*. Va să zică, poporul, ca să pornească bucuros la luptă, trebuie transpus în afect, trebuie întârâtat.

Orce popor crede, că se luptă pentru «patrie și dreptul său». Fiecare popor se simte atacat, și astfel «forțat» să pună mâna pe arme. La aceasta se adaugă agitația săvârșită cu intențiune, precum și numărul mare al oamenilor iritați în asemenea timpuri. Acum își începe lucrarea momentul *sugestiunii*, al molipsirii sufletești. Omul singur și normal, când este agitat, poate totuși să-și păstreze claritatea judecății și să-și înfrâneze pornirile. Cipele lui de mână sunt trecătoare și de obicei n'ajung gradul exaltării.

Dimpotrivă, când patima se instăpânește asupra *masselor*, individul este răpit de curent, nu mai e în stare a deosebi între bine și rău, nu mai e pătruns de sentimentul răspunderii și al umanității. Atunci iese din ascunsul ei firea omului primitiv, a sălbaticului, și se învederează în mod cu atât mai răutăcios, cu cât un popor oarecare este înzestrat dela natură cu temperament mai viu.

Totul se întetește, și astfel vedem: însuflețirea pentru cauza comună, alăturarea la corpul poporului amenințat de pericol, — dar în acelaș timp și iritarea neîncrezătoare și teama epidemică de spioni.

Veștile izvoresc, se răspândesc și se măresc. În asemenea momente toate se par bătătoare la ochi și amenințătoare, toate pare că cer intervenire. Puțin trebuie, și încordarea în care trăim se schimbă în forță impulsivă.

Mai știm, că *massa* poporului se compune nu numai din ființe normale sufletește, ci și din indivizi cu dispozițiile lor particulare. Între oamenii serioși și treji se găsesc și persoane care își pierd ușor sărita, se găsesc fanțași, exaltați, visători, cari știu să poarte cuvântul cu îndemănare și să înrăurească opinia generală. Această împrejurare produce starea morbidă a fenomenului ce se pregătește.

Asupra *massei* are efect numai ceea ce este exagerat.

Cu cât se află împreună oameni mai mulți, cari simțesc, cugetă și lucrează *ca mulțime*, cu atât mai ales va ieși la suprafață patima și cu atât mai ales vor fi năbușite cuminiția și înțelegerea, — însușirile care la adecă aparțin individului, nu *masselor*.

Senatores boni viri, senatus bestia: Senatorii sânt oameni buni, dar senatul este feară sălbatică, — s'a zis odată cu dreptate.

Judecătă, pricepere, chibzuire aflăm numai la individ. *Massa* este totdeauna «*bestia*», — sau cel puțin este dispusă a deveni *bestie*. *Massa*, în ura sa, e gata să meargă până la distrugerea, la ștergerea de pe fața pământului, a poporului, cu care poartă luptă.

Chiar și atunci, când o minoritate de oameni, dintre cei mai cuminiți și buni, se găsesc în mijlocul *masselor*, bunele însușiri ale individului dispar ușor. Dacă mulțimea nu

este condusă de mintea *unuia*, hotărârile luate de *massă* sânt izvorâte din sentimentul momentului, și nu al chibzuirii liniștite.

Individul se poate hotărâ, în afaceri proprii, conform intereselor sale reale sau închipuite. Ajuns în *massă*, individul nu mai este liber, felul său de simțire și gândire se schimbă. Hotărârile sale nu le mai ia, cum cer interesele lui cele mai de aproape, ci este răpit, simte și cugetă altfel, nu ca mai nainte, și pune la cale treburi, care la adecă nu le voiește, și care adeseori sânt tocmai contrare intereselor lui personale.

Astfel se formează așa numitul «*suflet colectiv*».

Dacă am întreba pe fiecare în parte:

— «Vrei tu războiul? Vrei tu să-ți trimiți fiul în fața tunului și a mitralierei?» — aproape oricare individ ar răspunde cam așa:

— «Apără-mă, Doamne! Ce bunățate îmi aduce mie războiul? Nu vreau!»

Dar individul, cum am arătat, nu poate rămâne totdeauna în gândirea aceasta, căci este înrăurit și legat de întregul, din care face parte.

Război, fără voința de a nimici adversarul, nu se poate închipui. Întrebarea este numai *la ce grad* ajunge iritarea voinței de nimicire. x.

Ratificarea tratatului de pace cu Rusia. Congresul sovietelor întrunite la Moscova a aprobat cu 453 voturi, contra 30, tratatul de pace dela Brest-Litovsc. Reprezentanții tuturor sindicatelor, în urma acestei hotărâri, au ieșit din partid.

FOIȘOARA

Pomul și Copacii

de Ioan Gorun

Îl întâlneam adesea, în mijlocul mișeliei din oraș și eram, fără îndoială, dintre aceia mai puțini cari îl băgau în seamă. În mijlocul mișeliei aceleia, ochii celor mai mulți se opresc asupra lunei de oameni fercheși, bărbați spilcuți, dame cusute în bucăți de stofe scumpe, cu calpale împodobite de-asupra capului, — priveliști care te pun în curent cu modele cele mai nouă, și îți înlesnesc apăsarea efectului ce fac. Dar cine o să se uite la un biet jerpelit, ca să citească de pe îmbrăcămintea lui sărăcuță cazna cu care a căutat și azi să rezolve chinuitoarea problemă a unei înfățișări cuviincioase? Ce o să-i spună trecătorului fața aceasta brăzdată, îmbătrânită înainte de vreme, ochii aceștia sticloși, geamuri tulburi, îndărătul cărora ghicești casa pustie, părăsită... Pe când atâtea priviri pline de vioiciune lucesc împrejur, îndemnătoare la bucurare de viață și de clipa ce scânteie în trecerea-i ademenitoare.

Și cu toate acestea, a fost o vreme când scânteiau și ochii aceștia — o cum scânteiau! — atunci când îndărătul ge-

murilor limpezi era plin de viață și de belșug în casă... Cine a prădat-o așa, de numai putregai și pânze de păianjen au mai rămas într'însa?... Ei, cine n'a prădat-o? Numai acela care n'a vrut.

Hei, dumneata, care treci tanțos lăfăindu-te acolo în trăsura ce ți-a adus-o de zestre cucoana matali dela V. — nu-ți mai aduci aminte? Nu-ți aduci aminte de băiatul sfios, pe care n'ai putut să-l dominezi cu ifosele dumitale de odraslă de boer scăpătat, dar l-ai înduioșat numai decât cu mutra speriată și rugătoare, când ai rămas cu gura căscată înaintea problemelor ce vă dăduse dascălii haini, ca să vă pună la încercare destoiniciile minții, înainte de a vă da pașaportul în lume spre atacarea problemelor vieții... El a avut destoinicie destulă și pentru dumneata; din bunătațe de inimă a făcut o faptă rea, — era atâtea disperare în ochii rugători! — Și iată-te acum departe cu pașaportul fals, — atât de departe, încât nici nu mai zărești pe cel rămas în urmă, rămas pe loc cu pașaportul cel adevărat ascuns în fundul buzunarului dinăuntru al hainei.

Dar dumneata, cestalalt, zorit cu ghiozdanul subsuoară, făcând pe democratul în drumul spre minister, — evită frumusețea ruina aceasta, în care nu mai recunoști,

și de sigur nu mai recunoști, căci altminteri ar trebui să-ți scoți căciula până la pământ în fața ei, — nu mai recunoști pe... colaboratorul d-tale de odinioară, știi acela care făcea toată treaba, cu care pe urmă dumneata te înfățișai să culegi roadele și laudele... El ți-a rămas credincios câtă vreme ai vrut, câtă vreme ai avut nevoie de dânsul. Sus în mansarda aceea — n'o mai știi? — stătea și munea până ajunsese să-și scuie plămâni, — și șefii tăi se minunau de puterea ta de muncă și de agerimea ingeniului tău... Ai ajuns departe și dumneata, — ai ajuns acolo unde nu trebuie să te mai ascunzi că sunt alții cari muncesc pentru dumneata, căci dela o treaptă în sus a măririlor și bunățăților lumești așa este în regulă, nimeni nu se mai miră și nu se mai revoltă de aceasta, — este în ordinea lucrurilor și în legea cea făcută pentru toți.

Și dumneata, tinere cu plete lungi, — ți le-ai lăsat ca să te cunoscă că ești poet, — ți-ai trântit pălăria pe ceafă și arunci priviri ironice spre omul cu flacăra minții stânsă sub fruntea-i palidă... O! acum n'ai să te mai sfiești de dânsul, ai învățat dela el mai tot ce știi, — puțină artă firavă care răsare din țărâul inspirației tale subțirele s'a hrănit dela îmbelșugatul izvor al

talentului lui puternic, și fără aceasta nimica n'ai fi fost; — l-ai înjurat pentru aceasta, și el nimica nu ți-a zis. Mai îndrăzneț te-ai făcut și l-ai batjocorit strigând că arta lui e îmbătrânită, și că nouă este a ta, — cum nouă este dunga de apă răcită pe alături de torente... Acum trăneste-ți pălăria pe ceafă și răzi-i în nas; l-ai biruit; și n'ai să te mai temi de privirea care te săgeta și în somn, străpungându-ți dintr-o parte într'alta anemica-ți inimă otrăvită...

Ocoliți-l voi toți, — toți pentru cari a rodit mintea lui istovindu-se. Ce mai puteți avea cu dânsul? Din creierul acesta nu se va mai storce nimica pentru voi, — și ochii aceștia nu mai păstrează într'însii nici urmă din puterea fulgerului care să poată să vă trăzească. Nici de folosit, nici de temut.

Mă opresc în drum și mă uit în urma lui. Va merge așa sfios, necunoscut, necunoscut de nimeni. Din când în când câte cineva — cineva am zis? din când în când câte un nimenea, se va strâmba văzându-l: Ce caută cerșetorul acesta printre noi, — printre noi cei așa de bine îmbrăcați și de gras pomăduși?...
Și pe urmă, într-o zi, n'o să mai offenseze cu mutra lui sălbatică, zdrențuită, pri-

Autograful domnitorului. Maiestatea Sa, Regele Carol, s'a îndurat prea grațios să adreseze ministrului de justiție Dr. Vilhelm Vázsonyi următorul autograf:

Iubite Vázsonyi,

Cu prilejul evenimentului îmbucurător pentru Mine și Casa Mea, prin norocoasa naștere, suportată de soția Mea, de Maiestatea Sa imperială și regală regina Zita, urmează șoptelor inimii Mele, când doresc a exercita grație față de toți aceia, cari au venit în conflict cu legile penale, și cari sânt vrednici de a fi amnistiați. Aștept în acest scop, să-Mi înaintezi cât mai curând propunerile.

Baden, 10 Martie 1918.

Carol m. p.

Dr. Vilhelm Vázsonyi.

Tratatul de pace cu România. Din București se anunță:

Delegatul României Argetoianu, întors dela Iași, a comunicat delegaților puterilor centrale, că guvernul Averescu a demisionat, și anume din motive de politică internă, ce nu stau în legătură cu chestiunea păcii. Noul guvern nu s'a format încă. Din cauza aceasta tratativele de pace sufăr oarecare întârziere.

O jăluire

Ziarul german din Sibiu, *S. D. Tageblatt*, publică în n-rul din 8 l. c. sub titlul *Jăluire din comitatul Târnavă mare* următoarele:

În timpul mai nou s'a ivit în comitatul nostru năzuința, — pusă la cale de sus, — în scopul de a se înființa din partea statului, în câteva comune, *grădini de copii*.

Este vorba, pe semne, de a creia pe seama românilor, ale căror școale vor fi în parte statificate, și câteva grădini de copii, — în care anume scop, nu discutăm acum. Statul, dacă voiește, are dreptul să le creieze. Dar că satele săsești ar trebui să contribuie cu mijloace bănești pentru asemenea grădini de copii, aceasta n'o putem înțelege noi, sătenii, nici de cum.

Zilele acestea a venit protopretorul în comuna noastră, unde avem de mult un azil evanghelic, și a convocat reprezentanța comunală să hotărască înființarea, pe seama copiilor, a unui azil de stat.

virile delicate... Iar dispariția-i n'o s'o observe nimeni; — ci dacă cineva se va nimeri ca să rătăcească tocmai în ziua acea pela Morgă, o să-l găsească acolo întins pe o lespede, și de-asupra un număr — atâta va mai rămânea peste fumul risipit al unei vieți, despre care nu vor mai grăi decât amintirile târzii...

De-alungul drumului se înșiră copacii, mândri parcă de podoaba pletoasă a ramurilor; ridică vârfurile spre cer, sfidând vremea, și nepăsători de trecătorii cari n'au ce să lăcomească la frunzele și crengele lor sterpe. Mărcinișul alături se lăfăiește, sigur că nimemi n'are nici să se aproprie măcar de dânsul, necum să pună mâna să-l lipsească de podoaba scâeților. Și câte burueni mai sânt, îmbrățișează gardurile și se bucură, nesupărste, de soare și de ploaie; nici gâsca nu le paște.

Dar iată și un pom printre copaci. Iată-l jerpelit, rupt, lipsit de crăci încoace, de frunziș dincolo; o creangă-l atarnă frântă dela încheietură și-și arată rana roșietică, din care parcă s'a scurs cu adevărat sânge peste frunzele ruginii, uscate. Zadarnic dela trunchi răsăr câteva crengi firave, de care nimeni nu s'a atins; podoaba cea de sus, cea puternică, cea vâ-

Comuna a respins unanim cererea aceasta. Mai târziu protopretorul a venit de nou în sat. Și astfel trebuie să ne apărăm în public.

Domnul comisar al guvernului a fost foarte neplăcut impresionat prin hotărârea noastră, și de aceea protopretorul stăruiește încă odată din toate puterile, și așteaptă dela comună, — pentru a nu fi considerată de «renitentă» — următoarele: Să hotărască repartitia unei dări de 3 la sută pentru azilul de stat, cedarea gratuită a unui loc pentru clădire, lemnele necesare la încălzit, o contribuție pentru susținerea așezământului, și alte lucruri mai mărunte. Comunitatea a respins cererile.

Acum sântem învinuiți de *nepatriotism* și alte vorbe de acestea. Noi însă ne adresăm publicității și întrebăm:

Dacă statul crede că are trebuință de azil în cutare comună, din ce motiv se cere dela sași, să plătească pentru români și pentru alții, după ce ei, — sașii, — au un azil, care este susținut de biserica evanghelică, și pentru care ei poartă cheltuelile?

Mai departe: Cum se întâmplă, de comunele sânt expuse, — în felul arătat mai sus, — la presiune, în scop de a le constrânge să aducă hotărâri ce nu le convin?

După ce nu putem presupune, că asemenea procedări sunt aprobate de comisarul guvernului, îi recomandăm să facă atente organele sale subordonate, că tocmai momentul de față este cel mai puțin potrivit întru a sămăna pe calea aceasta nemulțumire în comune și a neliniști și mai tare spiritele iritate în multe feluri.

Reforma electorală

— Ședințele comisiei —

În ședința din 14 l. c. au luat cuvântul deputații Ludovic Holló și Leopold Vadász. Vorbitorii s'au ocupat cu chestiunea *disolvării* camerei. Holló crede, că alegerile nouă vor contribui cât mai curând la realizarea unui *parlament al poporului*. Al doilea orator, Vadász, din contră, protestează în numele partidului muncii împotriva ideii de a disolva camera, căci alegerile nouă, făcute în vreme de război, n'ar reprezenta nici decum adevărata voință a țării.

Comisiunea a hotărât după aceasta, ca ședința din 15 Martie, în considerarea sărbătorii naționale, să se înceapă, în loc de 10 ore, la 12 ore la amiază.

În ședința aceasta din 15 Martie, primul orator a fost contele Károlyi, care expune antecedentele istorice și politice

ale reformei. Situația, în urma discuțiilor din comisiune, s'a lămurit: Sânt două tabere, cu vederi atât de diferite, încât nu mai e trebuință de nici un fel de șovăire. Dacă proiectul de acum nu va obține majoritatea voturilor, nu rămâne altceva de făcut, decât *disolvarea* camerei și apelarea către țară. Cu privire la primejdia naționalităților, remediul nu trebuie căutat în dreptul electoral, ci în alte instituții. E adevărat și e regretabil, că s'au întâmplat trădări în cursul războiului, dar păcatul acesta nu trebuie generalizat.

Ministrul de justiție Vázsonyi voiește să lămurească întrebarea: Care este punctul de vedere al membrilor din comisiune, aparținători partidului muncii? Ministrul cere să se înșire limpede toate punctele de deosebire din contraproiectul plănuț de acest partid. În chestia de naționalități, ministrul promite măsuri necruțătoare împotriva iridentei, și *pace cu iubire față de cetățenii credincioși ai naționalităților*.

Mersul războiului

Telegrame oficiale dela biroul de presă al ministrului președinte

Raportul statului nostru major:

Budapesta, 13 Martie. (Of.) Nimic nou.

Budapesta, 14 Martie. (Of.) Eveniment dozebit nu s'a petrecut.

Budapesta, 17 Martie. (Of.) Nimic de raportat.

Șeful statului major.

Raportul statului major german:

Berlin, 13 Martie. (Marele cartier general). Frontul *vestic*: Grupul de armate al principelui de coroană Rupprecht. Activitatea moderată de tunuri a crescut în cursul zilei, înainte de a se înnopta, numai pe unele sectoare. În vremea nopții s'a redeșteptat lucrarea de recunoaștere de amândouă părțile.

Grupul de armate al principelui moștenitor german: Am observat din nou, că funcționează reflectorul francez așezat pe catedrala din Reims. Poziția noastră la nord și nordost de Prosnes, începând dela amiază, a stat sub foc distrugător puternic. Detașamente tari franceze, care au atăcat seara pe front larg, au izbutit să intre în primul nostru șanț numai la vest de drumul Thuiry Nauroy. În celelalte locuri lupta s'a sfârșit cu respingerea lor. Pe țărmul răsăritean al Meusei toată ziua s'a desvoltat o vie activitate aviatică.

Frontul *răsăritean*: În lupte repetate am respins bandele dușmane, care amenințau în Ucraina liniile ferate, ce duc dela Gomel și dela Chiev către Bahmaci. Am ocupat Bahmaciul.

Pe celelalte fronturi nici o noutate.

Berlin, 16 Martie. (Marele cartier general). Frontul *vestic*: Grupul de armate al principelui de coroană Rupprecht: Seara și în cursul nopții activitate foarte vie de artilerie engleză între Arras și St. Quentin. Focul dușman îndreptat asupra localităților din dărât, în Menuin și Holluin, au cauzat pierderi mai grele în locuitori.

Somat de ministrul Vázsonyi, a cerut cuvântul contele Stefan Tisza, zicând că nu există nici un contraproiect al partidului muncii; aderenții săi și-au manifestat în comisiune păreri *individuale*. Contele Tisza cere să se introducă în lege dispoziția privitoare la *terminarea celor patru clase primare*, va să zică nu cere cunoașterea limbii statului drept condiție pentru obținerea dreptului de alegător.

După o declarație în chestiune personală a contelui Mihail Károlyi, ședința se ridică.

Sâmbătă, în 16 l. c., a rostit ministrul Vázsonyi un mare discurs, despre care vom raporta în numărul viitor. — Impresia, în cercurile guvernului, este că actuala cameră va trebui să primească proiectul fără nici o schimbare esențială.

Grupul de armate al principelui moștenitor german, al lui Gallwitz și al principelui Albrecht de Württemberg: La răsărit de Reims, de ambele maluri ale Meusei, precum și pe frontul din Lorena, la Mulsach și Blamont, în cursul zilei a crescut lupta de focuri, care a rămas vie și în cursul nopții la Ornos de ambele maluri. Pe celelalte fronturi nici o noutate.

Berlin, 17 Martie. (Marele cartier general). Frontul *vestic*: Grupul de armate al principelui de coroană Rupprecht: Activitatea artileriei în Flandra, începând dela amiază, a crescut. Pe celelalte locuri s'a mărginit la foc de nepăciuire și s'a redeșteptat spre seară mai de multeori.

Grupul de armate al principelui moștenitor german și al lui Gallwitz: Lângă Ailette, la sudvest de Berry au Bac, precum și lângă Tahure, în legătură cu o întreprindere de a noastră izbutită, din vreme în vreme a sporit activitatea războinică. La vest de Avoucourt, după pregătire artileriei de zece ore, detașamente franceze au atacat pe front lat. Parte le-am oprit în focul nostru, parte le-a respins infanteria noastră în luptă de aproape. Pe malul răsăriten al Meusei, în cursul zilei, și de multe ori și noaptea, s'a desvoltat foc puternic de tunuri. Infanteria noastră, în mai multe locuri, a înaintat în scop de recunoaștere și a pătruns adânc în pozițiile dușmane, de unde s'a napoiat cu peste 200 de prizonieri francezi, între cari statul major al unui batalion.

Grupul de armate al principelui Albrecht de Württemberg: În pădurea Pasroy, precum și în ținutul Blamont și Badenvillers dușmanul a desfășurat vie activitate.

În luptă aeriană și de jos am împușcat ieri 12 aeroplane și două baloane captivate. Pe celelalte fronturi nimic nou.

Ludendorff.

Știri politice

Despre *audiența comună*, la care au fost chemați din partea Maiestății Sale prim-ministrul Wekerle și conții Stefan Tisza și Iuliu Andrássy se comunică următoarele:

Amănuntele mai de aproape ale *audienței*, care a durat un ceas și jumătate, nu s'au dat firește publicității; dar rezultatul său final se poate cuprinde în următoarele:

Regele și-a exprimat dorința, ca problema dreptului electoral să fie *deslegată*, după putință, pe calea *înțelegerii* pașnice și a încredințat pe politicianii priimi în audiență să-și urmeze pertractările în această privință.

Din loc autorizat Magyar Tudósító comunică următoarele: Nu corespunde adevărului, că guvernul ar fi primit dela rege o însărcinare oarecare în chestiunea acordului asupra dreptului electoral. Din contră, bărbații de stat, cari s'au prezentat în audiență, s'au putut încredința nemijlocit că, dacă primirea proiectului de lege electorală nu poate fi asigurată în camera actuală, guvernul are împuternicirea de a asigura votarea proiectului prin *disolvarea* camerei și prin *alegeri nouă*.

În cercuri apropiate de guvern se așteaptă, ca partidul național al muncii să dovedească atitudine mai preventivă, și să nu împedecă primirea proiectului.

Din tranșee

De Ioan Berghia.

*Dorm armele pe margini de tranșee,
Și dincolo dușmana baterie
Abia acum se pleacă spre odihnă
Și lasă peste noi somnul să vie.*

*Eu stau în post. Privesc în depărtare,
Gândind la timp de pace, vremi bătrâne...
Azi sânt aici, sânt încă în viață,
Dar nu știu, unde-o fi eu poate mâne...*

Sfârșit

De Ioan Berghia.

*Rămas-am azi, precum rămân orfanii,
Și firul povestirii mi se curmă.
Lâng'o lumină 'mbătrânit cu anii
Imi trag socoata zilelor din urmă.*

*Un glas străin mă cheamă 'ncet pe nume,
Pe când la geam într'una bate ploaia,
Iar undeva 'ntr'o carte 'n altă lume
O mână nevăzută 'ntoarce foaia...*

joasă, e jăfuită. Trist își atarnă rămășițele pomul rănit, lovit de moarte de mii de lovituri; fie-care i-a smuls o vână de viață, și istovit acum își așteaptă sfârșitul, părăsit, disprețuit de toți, privit ca o slujenie care strică frumusețea rânduiri minunate a copacilor întregi și stufoși dimprejur... Nenorocirea lui, a fost că a purtat fructe.

De pe frontul italian

De Ioan Berghia.

*În jur sânt munți cu fețe străine,
În depărtări se perde apa mării.
Un vânt aduce 'n zbor șoptele sării
De undeva departe pân' la mine.*

*Sânt șopte reci și pline de furtună,
Sânt răi prevestitori de vijelie,
Ce cheamă 'ntruna moartea ca să vie.
Și ea vine râzând, și tot adună...*

Despre românii din Bucovina

Deputatul bucovinean, dl *Isopescu-Grecu*, a ținut în parlamentul Austriei o vorbire despre românii bucovineni în legătură cu pacea dintre puterile centrale și România.

Deputatul Isopescu-Grecu a declarat, că românii votează bugetul pe seama guvernului mânați de sentimente patriotice. Dacă guvernul își împlinește programul de-a da autonomie tuturor popoarelor, va câștiga, de bună seamă, și încrederea românilor bucovineni. Ca și mai înainte, ei cer însă pe seama fiecărui popor dreptul de-a se stăpâni singur și egala îndreptățire, așa ca pe viitor să nu mai fie popoare de rangul întâi și de rangul al doilea.

Încât privește legăturile românilor bucovineni față de România, izbucnirea războiului ei a fost pentru bucovineni cea mai tristă clipă a vieții lor. Dar ei nu au rătăcit de pe calea cea dreaptă, ci au luptat mai departe pentru patrie și tron. Sute de mii de români au murit în războiul acesta, dovedindu-și patriotismul.

Petrările de pace cu România, spune deputatul Isopescu-Grecu, le putem lăsa în grija contelui Czernin, care cunoaște bine oamenii și țara românească.

Jidovilor, au petrecut pe Isus până la locul pierzării, și aici prin jalea lor, prin lacrimile lor și prin îndrăzneala de a-l întovărași prin toate primejdiiile au alinat durerea celui răstignit pe cruce.

Vom înțelege acum că mare îndrăzneală și adevărată bărbăție au avut aceste femei. Dragostea învăpăiată a lor față de Isus a întrecut pe apostoli lor și a biruit frica de orice primejdii. Ele n'au pregetat a-și arăta dragostea lor nici atunci când Isus murise, ci în puterea nopții spre revărsatul zorilor merg fără teamă la mormântul Domnului, ca să ungă trupul lui cu mir și pe drum nu se gândesc la obrăznicia paznicilor, ci la slăbiciunea lor trușească, că nu vor putea prăvăli peatra de pe ușa mormântului.

Dar iată că Dumnezeu nu ia în seamă neputința lor trușească, ci prețuiește bunătața lor sufletească, alipirea față de Domnul, mângăierea ce i-au dat-o în ceasurile de durere și mai presus de toate bărbăția lor neînfrântă, și de aceea le învrednicește de a vedea cele dintâi învierea Domnului și a o vesti lumii, iar biserica le-a așezat a treia Duminecă după Paști ca zi de pomenire.*)

II

Frumuseța sufletească a femeilor mironosițe, care s'au învrednicit de pomenire statornică în biserică, ne îndeamnă să scoatem astăzi la iveală vrednicia și bărbăția femeilor din zilele noastre. Nu e zi și nu e clipă, în care să nu pomenim în rugăciunile noastre în povestirile noastre și în gândul nostru pe frații noștri, cari cu inimă tare îndură toate greutățile războiului de acum. Nu ne este iertat să uităm însă și tocmai astăzi e locul să ne aducem aminte cu recunoștință, că femeile acasă poartă și ele un război tot atât de greu.

Având dela fire puteri mai slabe, femeia este menită spre lucruri mai ușoare, mai gingașe, la lucrul casnic și pentru inima lor mai caldă spre creșterea copiilor, îngrijirea și mângăierea bolnavilor. Munca cea grea însă: coarnele plugului, coporăia coasei, poverile mari și agonizantele celor de lipsă la trai, cad în sarcina bărbatului. Dar iată că astăzi stălpul căsiei, care purta greul lucrului, e dus de parte și știe Dumnezeu, dacă mai vine. Adevărat că femeile noastre lucrul bărbătesc nici până acum nu le-a fost strein. Dragostea de muncă și înaintare și iubirea familiei le-au îndemnat să fie tovarășe aproape nedespărțite la toate lucrurile bărbătești. Conducerea unei gospodării cere însă multă chibzuială. Când vine vremea lucrului de câmp trebuie făcute toate în grabă, la vremea lor, căci întârzierea aduce pagubă; afacerile se grămădesc și imbulzeala lucrului ușor te încurcă și te istovește. Și când ne gândim că femeia nu știe înjugă boii, nu poate pune plugul în brazdă, nu poate trage coasa și nu știe atâtea lucruri mărunte la păreră, trebuie să recunoaștem că pe umerii ei războiul acesta a pus o grea povară.

Însă precum credința nestrămutată în Dumnezeu și dragostea învăpăiată față de Domnul Cristos a întărit slăbiciunea mironosițelor și ele s'au arătat mai tari la suflet decât înșiși apostolii și pentru aceasta amintirea lor a rămas veșnică, avem nădejde că și femeile noastre din ziua de azi urmând pilda mironosițelor, însuflețite de aceeași credință în Dumnezeu și pline de dragoste pentru familia lor, vor purta cu răbdare creștinească sarcina lor cea grea, cu bărbăție neînfrântă vor împlini după putință toate trebuințele familiei și își vor scrie astfel cu litere de aur numele lor în istoria veacului de acum.

Dar nu e destul numai atât. Căci nu numai hărnicia, istețimea și bărbăția sunt podoabele sufletești ale femeilor în ziua de azi, ci mai ales și cinstea și curățenia trușească și sufletească. Sfântul apostol Pavel în epistola sa către Tit, c. II, v. 4—5 cere dela femeile creștine «să și iubească bărbății, să și iubească copiii, să fie cu mintea întreagă, curate a rămâne acasă, bune, plecate bărbatilor lor, ca să nu se hulească cuvântul lui Dumnezeu».

Trebuie să știm că lumea păgână din toate timpurile nu da femeii cinstea aceea, pe care i-o dă biserica creștină. La păgânii din vremea veche, ba și la popoarele necreștine de astăzi femeia este socotită ca o roabă, ca un lucru bun de vânzare. Mântuitorul Cristos desrobind pe om din robia păcatului a sfărâmat și lanțurile cu care era legată femeia și i-a dat locul de cinste, alături de bărbat, așa după cum au fost așezați în lume de Ziditorul. Și mai mare cinste și preț a dat femeii atunci când legătura dintre bărbat și femeie, — singura legătură învinițată fiind căsătoria, — a sfântit-o și a binecuvântat-o ridicându-o la valoarea de taină sfântă. Femeia nu mai este deci roabă, ci soție, tovarășă de viață a bărbatului său, căruia

Până aici cu motive din Kiriakodromion.

are să-i păstreze întreagă viața sa credință nestrămutată și curățenie desăvârșită. Cine calcă jurământul pus înaintea altarului, săvârșește nu numai o greșală deci, ci un păcat de moarte, un păcat neiertat.

Citim prin gazete și auzim plângeri, că unele femei uitând jurământul făcut la cununie, pierzându-și mintea, au căzut în păcate neiertate. O, de n'ar fi adevărate aceste vești, de ar fi numai scornituri răutăcioase! Ce grozăvie dacă s'ar întâmpla aieva astfel de lucruri! Pe când un soț suferă foame, frig, osteneală, stă neconținut în primejdie de moarte, în ploaia de șrapnele, adeseori cu trupul sfredelit de gloanțe, zace zile și nopți întregi rânit sau cu măduarele zdrobite, cellalt acasă în loc de a învăța rugăciuni nelcetate pentru soțul său, de a îngriji de copilași și a munci necurmat, își uită de sine și-și face trupul său lăcaș celui mai înjositor păcat.

Cel dus o nădejde are și cu un gând se mângăie. Odată și odată se va sfârși acest foc ucigător, și dacă Dumnezeu îi va îngădui să se poată întoarce acasă în liniștea sfântă a căminului său, va găsi iarăși pe iubita sa soție, care curată și cu fața senină îl va întâmpina zimbătoare în prag și copilașii voioși și sănătoși îl vor cuprinde de după gât. Ce inimă va putea avea ei însă când va auzi, că cinstea casei sale este sfărâmată, curățenia căminului său murdărită și soția sa călcătoare de jurământ? De altă parte cu ce inimă va putea întâmpina soția păcătoasă pe cel ostent de luptă și doritor de odihnă, de liniște și pace? Toată viața va purta un junghiu dureros, căci cinstea, fericirea și mulțămirea din viața aceasta i le-a răpit păcatul ei și împreună cu ele a pierdut și nădejdea de mântuirea sufletului.

De aceea, femeilor, faceți-vă vrednice de cinstea cu care v'a împodobit legea creștină și nu lăsați ca să se defaimă prin voi cuvântul lui Dumnezeu. Fiți harnice, treze la minte, iubiți-vă copilașii și-i îngrijiți, căci ei sunt nădejdea neamului nostru atât de greu încercat și rânit prin jertfele cerute de acest război, dar mai cu seamă păstrați-vă cinstea și curățenia ca pe cea mai aleasă podoabă. O pagubă se poate înlocui, o greșală în lucrul gospodăriei se poate îndrepta, cinstea pierdută însă nu se mai poate câștiga.

Pentru ca femeile noastre să-și poată împlini aceste datorințe ale lor, ele au tre buință neapărată de ajutorul bărbatilor rămași acasă, bătrâni și tineri. Bătrânii să nu pregete a fi sfătuitoarii și povățuitoarii de toată clipa ai femeilor. Cu mintea lor așezată și cu judecata formată din pățaniile lungi lor vieți, ei le pot da povești foarte folositoare. Iar cei tineri, pe cari soartea și voia lui Dumnezeu i-a lăsat acasă în ale lor și i-a scutit de pânea cea amară a războiului, să nu se facă furi ai cinstei și curățeniei caselor celor duși în război, ci înfrânându și toate patimile să privească în fiecare femeie pe mama sau pe sora lor, și cu creștinească dragoste să le fie de ajutor în toate năcazurile lor.

Și în această vreme de grea încercare să trăim cu toții deștepți, cu cucernicie și lepădând necurăția și poftetele lumești, cu trezvie și cu dreptate și cu bună credință să viețuim în veacul de acum așteptând (Tit, II. 12—13) luminata și mărețea zi a păcii, când cu fruntea ridicată, cu gândul împăcat, că ne-am făcut datorința, și cu inima liniștită, că ne-am păstrat curățenia, să putem întâmpina veseli pe iubiții noștri duși de atâtea vreme zicându-le: Bine ați venit fraților! Iată toate ale voastre sunt în bună rânduială, bine chivernisite și cu cinste păstrate. Veniți să ne bucurăm cu toții acum de zilele păcii și să mulțămim lui Dumnezeu că ne-a scăpat de acest vifor înfricoșat. Amin.

Emilian Stoica.

NOUTĂȚI

Concedierea glotașilor de 49—51 de ani. Maiestatea Sa a dat un decret, prin care se concediază din serviciul militar *toți glotașii* contingentelor din anii 1867, 1868 și 1869, precum și persoanele, care au intrat în armată, pe calea asentării de bună voie, dacă sunt născuți în anii sus amintiți.

Comisar regesc pentru Ardeal. A apărut în Monitorul oficial autograf domnitorului, care numește pe Gavril Ugron comisar regesc pentru a reconstrui și a îndrepta raporturile economice și sociale ardeleni, atinse prin război.

Bărbat de talent și ambițiune, fostul ministru de interne este pus în fața unei probleme de mare însemnătate pentru toți

locuitorii din Ardeal, al cărui fiu este și noul comisar regesc.

Aniversarea revoluției în Rusia. Din Stockholm se anunță, că în multe părți ale Rusiei s'a serbat aniversarea revoluției. Serbările au decurs în liniște. Numărul impozant al mulțimii vestește, că se serbează un eveniment istoric.

Cât teritor au ocupat puterile centrale. Puterile centrale au ocupat 600,000 kilometri pătrați pe teritor european. Înțelegerea ar trebui să ocupe deci un teritor cât imperiul german înreg și o parte a Belgiei, ca să poată arăta astfel de succes.

Contele Ștefan Tisza prezident al comisiunii reconstruirii satelor carpatine. Prin moartea contelui Khuen-Héderváry a devenit vacant postul de prezident al comisiunii regnicolare pentru clădirea localităților distruse prin război. Noul prezident al acestei comisiuni este contele Ștefan Tisza.

In vederea alegerii de mitropolit. Foaia *Unirea* din Blaj, primită astăzi, publică următorul comunicat:

În fața svonurilor alarmante, că guvernul ar avea intenția să nu respecte dreptul arhiepiscopiei noastre de a-și candida *trei persoane pe scaunul arhiepiscopesc* de Alba Julia și Făgăraș, sântem autorizați din partea factorilor competenți a a da cea mai categorică desmințire. Avem informații sigure, că guvernul va respecta dreptul acesta istoric al bisericii noastre. De aceea, rugăm publicul să nu dea crezământ oamenilor, cari din dorința de a se face interesați, îmbată lumea cu apă rece.

Post de notar. Pentru ocuparea postului de notar în Sadu, s'a deschis concurs cu termenul până la 30 Martie a. c. cererile sunt a se înainta la primpretorul din Cisnădie.

O petrecere succesă. Duminecă în 9 I. c. s'a ținut în Gelmar o petrecere teatrală-muzicală în scop umanitar, și adevărat pentru orfanii din război. La inițiativa preotului *Sever Păcurar* și la stăruința învățătorului *Nicolae Lupu* a aranjat tinerimea adultă în acest scop 3 piese teatrale și tot atâtea cântări în 2 voci. Reprezentanta a fost deplin satisfăcătoare, iar *orfeinatulul din Sibiu* i s'a trimis venitul curat, care a fost 100 cor. Astfel de o parte tinerimea și poporul s'a ales cu bune învățături din piesele teatrale, iar venitul material va aduce alinare și mângăiere pentru urmașii ostașilor noștri viteji.

Averea imobilă a evreilor din Ungaria. Episcopul Mikósy din Hajdudorog în scrierea sa «*Keresztény magyar népünk gazdasági romlása*» arată că evreii din Ungaria până în anul 1912 au acaparat 2.116,279 jugăre de pământ. În cifra aceasta sunt socotite numai proprietățile mai mari de o sută de jugăre.

Canal de navigație între Marea ostică și Marea neagră. Senatul orașului liber Lübeck din Germania a pertractat cu comitetul bursei din Riga asupra planului înființării unui canal de navigație între Marea ostică și Marea neagră, între orașele Riga și Cherson. Prin această transportul de petrol din Batum la Hamburg s'ar face pe o cale cu 3000 kilometri mai scurtă. Prin declararea orașului Riga de port liber, canalul proiectat ar servi și intereselor Rusiei mari.

Sionismul și puterile centrale. Economistul național german Dr. Ballod a ținut în Viena o conferință despre valoarea etică și politică a mișcării pornite în scopul așezării unei părți a evreilor în Palestina. Conferențiarul a combătut părerea, că Palestina ar fi un ținut pustiu, pietros și nepotrivit pentru colonisări mai mari. Dimpotrivă, teritoriul este fertil, și fertilitatea sa se poate promova prin canalizări și alte mijloace. Prin ducerea evreilor în Palestina s'ar câștiga un element de muncă. Pentru Turcia ar fi de mare folos colonizarea, dar și pentru puterile centrale, angajate în Turcia cu suma de aproape 6—8 miliarde.

Teatru cinematograf. Marți, se dă la *Apollo*, în Strada Schewis, piesa: *Acorduri sonore*, dramă în 3 acte. Mercuri și Joi, în 20 și 21 Martie: *Azilul de noapte*.

Posta redacției.

Dlui I. S. Nu sânt reușite. Încercați în proză, culeasă din popor.

Dlui A. L. În Lăpuș. În numărul viitor. Renăscutii vă salută și vă mulțumește.

M. Z. 695/1918 IV.

(54) 2-2

Concurs.

Pentru ocuparea postului de primar orășenesc în Szászsebes, în urma împuternicirii d-lui vice-comite, se descrie concurs cu termenul până în 30 Martie a. c.

Postul de primar, pe temeiul statutului despre salarii până acum în vigoare, e împreună cu un salariu fundamental de 1800 cor., 780 cor. relut de cvartir și cu cvincvenale de câte 10% după salariu.

Conform statutului salarial hotărât de reprezentanța orășenească și aprobat de comitetul municipal, însă neîntreținut în vigoare, primarul ridică un salariu fundamental de 4800 cor., 960 cor. relut de cvartir și cvincvenale de câte 600 cor., computate după anii de serviciu.

Primarul e dator să aibă cvalificațiunea prescrisă în § 5, VII, art. de lege I din a. 1883.

Rugărilor, instruite cu documentele de cvalificațiune și documentele despre aplicațiunea de până aci, sunt să se înainta până la termenul sus amintit magistratului orășenesc în Szászsebes.

Szászsebes, la 4 Martie 1918.

Magistratul orășenesc.

Nr. 37/1918

(53) 2-3

Concurs repetit.

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de cl. II. Petrilă-Lunca de sus din protopresbiteratul Hațegului, lângă neputinciosul paroh Simion Suciu, se publică concurs repetit cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt jumătate din toate venitele fașionate în coala B.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu în termenul arătat, având concurenții să se prezenta, pe lângă încunoștiințarea subsemnatului, în vreo Duminică sau sărbătoare la biserică spre a cânta, predica și a face cunoștință cu poporul.

Hațeg, la 19 Februarie 1918.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al tractului Hațeg în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Cornel Popescu,
protopop.

În București, la editura Ig. Hertz a apărut revista

„Astra ilustrată”

tipărită pe hârtie cretă, conținând în fiecare număr diferite nuvele, schițe, glume, articole literare, etc.

Un volum compus din 64 pagini costă 60 de fileri trimiși în mărci poștale pe adresa: k. u. k. Etappenpost 346 für Marton Hertz. La primirea mărcilor se expediază franco volumele apărute. Până azi au apărut 2 numere.

(45) 2-3

Anunț.

În grădina de altoi a subscrisului se află de vânzare cele mai alese soiuri de altoi de meri, peri, pruni și vișini cu prețurile cele mai moderate. 47 1-3

Stefan Radler, proprietar Nr. 45.

Baráthely (Brateiu) p. u. (Mediaș) Medgyes.

Anunț.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că am deschis un depozit de vin în comuna Alsó-uccsa (poșta în loc, iar calea ferată Alsóvist) și vând în cantități mari dela 50 litre în sus. — Cu toată stima:

2-3 (42) Ludovica Marinescu.

Cumpărați și cetiți

Calendarul de buzunar

pe anul 1918

al Tip. „Poporul Român” din Budapesta.

Cel mai elegant și mai draguț calendar apărut anul acesta, de folos pentru soldați, economi, tineri, studenți, preoți, învățători, cuprinzând un bogat material literar, poezii din război, povești, nuvele, îndrumări, măsuri și legi nouă despre ajutorul de stat, despre scumbeirea biletelor de tren, despre nouăle ordinațiuni date de guvern în chestia bucatelor, creșterii porcilor. Cari soldați pot fi retrași de pe front, sosirea trenurilor, câți alegători români vor fi în Ardeal. Apoi povestiri de toată frumusețea: «Prescurile Palagiei», de d-l Septimiu Popa; «Inelul țigănului»; Poezii: «Viața»; «Mi-e frate»; «S-a dus a mea mândruță». Sfaturi practice pentru economi și soldați. Multe chipuri. Prețul numai 1 cor. 30 fil. cu porto cu tot.

Comandați cât de iute, altfel se vând toate, la «Poporul Român», Budapesta VII, Ilka utca 36. (27) 7-10

La «Librăria Arhidiecezană» în Sibiu-Nagyszeben se află de vânzare:

Semințe din agrul lui Cristos

cuvântări bisericești pe toate Duminicile și sărbătorile de peste an, precum și la casuale bisericești, publice și private

de

Zacharia Boiu, fost asesor consist., etc.

Tomul I: Cuvântări la Duminicile de peste an Cuvântări la praznicele și sărbătorile de peste an, precum și la casuale bisericești.

Tomul II: Cuvântări bisericești la înmormântări, parastase și alte festivități funebreale. Adaus de texturi biblice pentru cuvântări funebreale.

Cuvântări funebreale și memoriale.

Prețul: de fiecare tom 3 Coroane plus porto postal recomandat 60 fil.

La «Librăria Arhidiecezană» în Sibiu : Nagyszeben se află de vânzare :

Casa dela Jerihon

omiliile și cuvântări bisericești de

Dr. Ioan Broșu.

Prețul: Cor. 6 + porto recom. 50 fil.

La «Librăria Arhidiecezană» în Sibiu, : Nagyszeben, se află de vânzare :

Dr. Petru Șpan

conferență cetită la congresul învățătorilor gr.-or. români din Biharia :

de

Nicolae Regman.

Prețul: 30 fil. plus porto postal 6 fil.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană:

Conlucrarea omului cu Dumnezeu.**Predici**

de

Mihai Păcășan,
protopresbiter

și alți preoți din ppresbiteratul B.-Comloșului.

Prețul 3 cor., plus 12 fil. porto.

„STEJARUL”,

Reuniune de păstrare și anticipare în Saschiz (Szászkezd). — Takaré- és előleggyelet Szászkezdén.

Convocare.

Membrii reuniunii de păstrare și anticipare «STEJARUL» din Saschiz (Szászkezd) prin aceasta se convoacă la a

VII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în 7 Aprilie st. n., la 2 ore p. m., în localul școalei ort. rom. din loc.

Ordinea de zi:

1. Constituirea adunării.
2. Raportul direcțiunei despre anul de gestiune 1917.
3. Raportul comitetului de supraveghiere.
4. Darea absoluturului și hotărâre asupra profitului realizat.
5. Alegerea unui membru în comitetul de supraveghiere.
6. Hotărâre în chestia cvotelor de membru și împrumut.
7. Eventuale propuneri.

Szászkezd (Saschiz), în 10 Martie 1918.

1-1 (56)

Direcțiunea.**Contul Bilanț la 31 Decemvrie 1917.**

Activa—Vagyon.		Mérleg számla 1917. évi december hó 31-én.		Pasiva—Teher.	
	K f				K f
Cassa în numărar — Pénztári készlet	1,001.87	Capital de cvote incurs — Befolyt alaptőke	1,040.—		
Bon la banci — Bon bankoknál	97,874.08	Depuneri spre fructificare — Kamatozó betétek	117,940.35		
Împrumuturi pe oblig. — Kötvénykölcsön	7,067.14	Fond de rezervă — Tartalék alap	3,769.30		
Împrumut de război — Hadikölcsön	2,000.—	Profit curat — Tiszta nyereség	847.16		
Realități — Ingatlanok	15,222.21				
Amortizare — Törlesztés	882.16				
	14,340.05				
Mobilier — Felszerelés	167.03				
Amortizare — Törlesztés	35.—				
	132.03				
Mașini — Gépek	409.60				
Interese restante — Hátralékos kamat	772.04				
	123,596.81				123,596.81

Contul Profit și Perdere.

Spese. — Kiadások.		Nyeresség- és Veszteség számla.		Venite. — Bevételek.	
	K f				K f
Interese dela depuneri — Betéti kamat	3,551.67	Interese după împrumuturi — Kötvénykölcsön utáni kamat	813.45		
Interese fond. de rezervă		Interese după depuneri — Betétek utáni kamat	3,492.41		
Tartalék alap kamat	127.44	Venite dela realități — Ingatlanok utáni jövedelem	1,751.—		
Dare erarială și comunală		Dela împrumuturi de război — Hadikölcsön után	80.—		
Alămi și községi adó	96.14	Provizii și dare — Provizio és díjak	155.46		
Dare de 10% după interes. de dep. — 10% betéti kamat adó	360.50				
Spese diverse — Különbféle költségek	284.49				
Salare — Fizetések	60.—				
Porto — Postadíj	47.76				
Amortizare — Törlesztés	917.16				
Profit curat — Tiszta nyereség	847.16				
	6,292.32				6,292.32

Szászkezd (Saschiz), la 31 Decemvrie 1917.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Romul Pulea m. p., președinte. — elnök. Emanoil Costea m. p., vice președinte. — alelnök. Dumitru Haller m. p., cassar. — pénztárnok.

Dumitru Șeita m. p.

Ioan Călugăr m. p., (mob. — hadbavonult).

Subsemnatul comitet de supraveghiere examinând conturile de mai sus le-am aflat în deplină consonanță cu registrele institutului. — Aluliroți felügyelőbizottság a fentebbi számlákat a szövetkezet üzleti könyveivel mindenben megegyezőknek találta.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE: — A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Nicolae Fleșer m. p. Dumitru Morar m. p. Dumitru Călugăr m. p.

Vite de vie nobilitate

Vite de vie americane, cu și fără rădăcină, în diferite și cele mai bogate soiuri veritabile, pe lângă garanție, furnizează firma solidă și cunoscută de mulți ani:

Prima plantațiune de pe Târnave pentru nobilitarea viței. (Kökelthaler Erste Rebenveredelungsanlage)

1-10 (58)

Proprietar:

Fr. Kaspari Mediaș, în Ardeal.